

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bp.

(Hely)

1929. V. 5.

(Idő)

Budapesti Hírlap

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

91 (439 Bp) 09

1929

BUDAPEST TÖRTÉNELMI HIVATÁSA

Kelet fáklyája Nyugat határán — A tizenhatodik nagyváros — Bécs hanyatlása
Az északi városok előtörése a déliekkel szemben — A távoli Kelet perspektívája
A World Almanach világstatisztikája

„A számok beszélnek“, de a közvélemény mégis elcsodálkozik, ha a számokkal találkozik. A nemrég megjelent angol Világ-almanach adatai frappáns képét adják a világ városi rangsorának. Csodálatos tények derülnek ki ebből az összeállításból.

Ki hinné el például, hogy Róma, a világ legősibb városainak egyike csak 780.000 lelket számlál, Görögország ósrégi városai maximálisan pár százezres tömeggel díszelhetnek! Pekingnek is, ennek az európai mértékkel hihetetlenül régi városnak mindössze annyi lakosa van, mint Budapestnek. Az egész ausztráliai kontinens legnagyobb városa Sidney, annak is pontosan annyi a lakossága, mint Budapestnek.

Exotikumnak hangzik az is, hogy Kairó pont olyan népességű, mint Olaszország első városa: Nápoly és hogy Buenos-Aires lakossága majd a kétszerese a budapestinek.

Az egész világ első három városa sorrendben: London, Newyork, Berlin, utánuk következik Chicago és csak ötödiknek Párizs. Az sem érdektelen, hogy Párizs után mindjárt Oszaka következik, után Buenos-Aires, Los Angeles, Philadelphia, Moszkva, majd tizediknek Bécs.

A tizenegyedik város Rio de Janeiro és a tizenkettedik Pétervár.

Budapestet megelőzi még rangsorban: Tokió, Sanghaj, Hankau, Detroit és Kattula.

Budapest lakosai száma szerint a tizenhatodik helyen áll az ugyanilyen lakosságú Los Angeles, Bombay, Peking és Sidney mellett.

Ez bizony meglehetősen sokat jelent, különösen ha meggondoljuk, hogy Budapest fejlődését mennyire elnyomta a monarchiában Bécs és Bécs még így is csak öt hellyel előzte meg Budapestet. Bécs különben sem tudja a monarchia nimbuszának megszűnésével a versenyt tartani: ma Bécs lakossága havonta 5000-rel apad, elsősorban a születések esőkkénése miatt, de meg azért is, mert Bécsből és Bécs környékéről menekülnek az emberek, nemhogy oda települneek. Ma még sok mindenben megtudja Bécs őrizni a régi nagyság látszatát, bizonyos azonban az, hogy Bécs igazában nem tarthat el többet, mint mai lakosságának a felét. Impozáns erőfeszítéseket tesz így Bécs városa, mint az osztrák köztársaság is arra nézve, hogy a hanyatló fővárost a nyugati kultúra legkeletibb gócpontjává avassa. Zenei, színházművészeti,

irodalmi, képzőművészeti és tudományos intézményeire rengeteget áldoz, gondosan gyűjtik a volt birodalmi főváros minden

történelmi emléket, higiénikus és közhasznú kulturális intézményeiket crejükön túl fejlesztik, óriási és eredményes idegenforgalmi propagandát fejtenek ki, közben politikai népszerűsége törekseinek a nyugat, sőt néha dél és kelet felé is.

Ezek mind figyelemreméltó és eredményes dolgok lettek volna két évtizeddel ezelőtt: ma már megváltozott a történelem tendenciája; a kelet nem megvetett pária többé, egész nyugat Kína és India felé néz, amelyeknek szellemét és gazdasági kincsét Európa nem nélkülözheti és Japán felé, amely Ázsiát technikailag szervezi. Ebben az új fejlődési folyamatban Bécs jelentősége kisebb Prágánál és Zágrábnál és Belgrádnál is, mert a nyugati erők ma nem elzárkózni, hanem érintkezni akarnak a kelettel, nincs tehát semmi jelentősége annak a történelmi mottónak, amire Bécs eddig joggal vagy jogtalanul hivatkozott, hogy „Bécs a nyugati kultúra keleti végállomása“.

Még ha elfogadjuk is, hogy az új történelem Európát a szláv, germán és latin elemek ütközőterületévé teszi, ha az osztrák csatlakozási aspirációkat is teljesíthetőeknek tartjuk, akkor sem szabad

elfelednünk, hogy az uralkodó német szellem az összpontosítás szelleme és a csatlakozás beolvastja majd Ausztriát és Bécsét, nemhogy növelné.

A német hatalmi gondolat Münchent is beolvastja, nemhogy Bécsét túrná meg! Ilyenformán annál nagyobb a jelentősége az északi és a déli szláv központoknak, amelyek ma egyelőre még fel sem merültek az ismeretlenség vízből, de most fejlődnek rohamos tempóban és pár évtized múlva úgy Prága, mint különösen Belgrád előkelő helyre rúkolnak a világ városainak rangsorában.

Még előkelőbb helye lesz azonban Budapestnek, mert Budapest világkonjunk-túrája tulajdonképpen most érkezik majd el. Budapest ma a világ egyetlen keleti városa, amely tökéletesen beolvastotta magába nyugati civilizációt. Budapest jelentősége nemesak páratlan földrajzi fekvésében, hanem abban is keresendő, hogy tömegeinek érzés- és gondolatvilága közel áll ahhoz a Kelethez, amely felé ma az egész Nyugat fordul. Ennek a városnak nem kell más esinálnia, mint fölismernie a saját szerepét és ugyanúgy, ahogy Bécs lehetett valaha az egész világra elszórt németiség Párizsa, vagy Nápolya, ugyanúgy Budapest lesz a nemsláv kelet kultúrájának legnagyobb világító fátylaja. Semmi sem lehetetlen, mihelyt a történelmi feladat világosságával jelentkezik előttünk s a történelmi gondolatok egyszerű predestinációja éppen abban rejlik, hogy

meglátni a gondolatot annyi, mint erőf szerezni végrehajtására és akaratot a feladat vállalására.

Ma is egészen csodálatos, hogy Budapest a tizenhatodik helyet tartja, pedig minden környező erő és tényező ellene dolgozott.

A világalmanach szerint az egész világon összesen 34 millió és millió fölötti lakosságú város van. Európában 12, Amerikában 10, Ázsiában 9, Ausztráliában 2, Afrikában 1.

A tizenkét európai metropolis a következő: London 7.8 millió lakos, Berlin 4.1, Párizs 3.1, Moszkva 2.1, Bécs 1.8, Pétervár 1.6, Budapest 1.2, Glasgow 1.1, Hamburg 1.1, Varsó 1.08, Nápoly 1.05, Birmingham 1.02.

A tíz amerikai világváros: Newyork 6.1, Chicago 3.2, Philadelphia 2.1, Detroit 1.4, Los Angeles 1.2, Cleveland 1.1, Boston 1.1, Saint-Louis 1.1, Buenos-Aires 2.1, Rio de Janeiro 1.7.

A kilenc ázsiai: Oszaka 2.2, Tokió 1.5, Sanghái 1.5, Hankau 1.4, Kalkutta 1.3, Bombay 1.2, Peking 1.2, —Kanton 1.1, Hangesau 1.

A két ausztráliai nagyváros: Sidney 1.2, Melbourne 1.1 millió lakossal.

Afrikában csak Kairónak van 1.05 millió lakossal joga magát nagyvárosnak mondani.

Olaszország nagyon szegény nagyvárosok dolgában, az egyetlen Nápoly éri el az egymilliót, Milánónak 900.000 lakosa van, Rómának pedig 780.000.

Ugyancsak 780.000 lakosa van Amszterdamnak is. Madridnak és Barcelonának is egyforma lakossága van: 810.000.

Hamburg pedig legyőzte Liverpoolt és Manchestert a maga 1 milliónyi lakosságával, mert Liverpoolnak 850.000 és Manchesternek 750.000 lakosa van „csak“.

Érdekes jelenség mindenesetre, hogy újabban Európa északi része az, ahol a nagy városi fejlődés lejtátszódott, bár ez nem mondható állandó konjunktúrának. A Worlds Almanach adatai 1927-ből való és éppen most indul majd meg az az új történelmi fejlődés, mely sok világvárost leépít, másokat meg föllendít.

Húsz év múlva Kínában és Japánban sokkalta több lesz az egymillió és azon fölötti népsűrűségű város. Kínában ma is van egy esomó „kis“ város, amelynek lakossága jóval több mint félmillió.

Valószínű, hogy a keleti félgömbön is ugyanolyan városiasító ereje lesz az industrializmusnak, mint nyugaton volt és akkor... legalább is egy keleti London az, ami a kelet méreteinek megfelel.

zö:

s:

(Hely)

füz